

LIETUVOS HIGIENOS NORMA

HN 74 – 1998

STOMATOLOGIJOS KABINETAI, KLINIKOS
Higienos normos ir taisyklės

DENTAL CARE OFFICES, CLINICS
Hygiene standards and regulations

СТОМАТОЛОГИЧЕСКИЕ КАБИНЕТЫ, КЛИНИКИ
Гигиенические нормы и правила

Oficialusis leidinys

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija

Vilnius

1998

II

1. PARENGĖ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Valstybinis visuomenės sveikatos centras, Lietuvos stomatologų sąjunga, UAB "Medstatyba"
J. Valaitienė, A. Pūrienė, A. Tutkuvienė, G. Krivickienė, V. Putnienė, V. Stukas
2. SUDERINTA su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Statybos ir urbanistikos ministerija, Lietuvos stomatologų sąjunga, Valstybine akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos
3. PATEIKĖ TVIRTINTI Valstybinis visuomenės sveikatos centras
4. PATVIRTINO IR NUSTATĖ ĮSIGALIOJIMO DATĄ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras 1998 02 19 įsakymu Nr. 91
5. ĮREGISTRAVO Valstybinis visuomenės sveikatos centras 1998 02 24 Nr. 01
6. Pirmasis higienos normos patikrinimas – 2003 m.
7. Patikrinimo periodiškumas – kas 5 metai

© Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, 1998

© Valstybinis visuomenės sveikatos centras, 1998

Reikšminiai žodžiai: stomatologijos kabinetas, stomatologijos klinika

UDK 614.39(083.75)

Grupė 4900

Galioja nuo 1998 03 01

TURINYS

1. Taikymo sritis	1
2. Nuorodos	1
3. Terminai ir apibrėžimai	2
4. Bendroji dalis	2
5. Stomatologijos kabineto, klinikos patalpos ir struktūra	3
6. Patalpų apdaila	3
7. Įranga ir priežiūra	4
8. Mikroklimatas, šildymas, vėdinimas	4
9. Apšvietimas	5
10. Personalo asmens higiena, darbo sąlygos	5
11. Higieninis priešepideminis režimas. Patalpų valymas	6
A PRIEDAS – Stomatologijos kabinetas	7
B PRIEDAS – Stomatologijos klinika	9

STOMATOLOGIJOS KABINETAI, KLINIKOS

Higienos normos ir taisyklės

1. TAIKYMO SRITIS

Ši higienos norma taikoma projektuojant, statant, įrengiant, akredituojant stomatologijos kabinetus, klinikas ir nustato pagrindinius reikalavimus, neatsižvelgiant į jų priklausomybę ir pavaldumą. Higienos norma privaloma visoms asmens sveikatos priežiūros įstaigoms projektuojančioms, statančioms, įrengiančioms, eksploatuojančioms, kontroliuojančioms įstaigoms bei organizacijoms ir privatiems asmenims.

2. NUORODOS

Šioje higienos normoje pateiktos nuorodos į tokius dokumentus.

2.1. HN 47-1995. Medicinos įstaigos. Higienos normos ir taisyklės.

2.2. HN 33-1993. Akustinis triukšmas. Leidžiami lygiai gyvenamojoje ir darbo aplinkoje. Matavimo metodikos bendrieji reikalavimai.

2.3. HN 50-1994. Visą žmogaus kūną veikianti vibracija. Didžiausi leidžiami dydžiai ir matavimo reikalavimai gyvenamuosiuose bei visuomeniniuose pastatuose.

2.4. HN 35-1993. Gyvenamosios aplinkos atmosferos orą teršiančių medžiagų didžiausia leidžiama koncentracija.

2.5. HN 55-1996. Tualetai.

2.6. HN 31-1993. Medicininiai rentgenologiniai tyrimai. Higienos normos ir taisyklės.

2.7. HN 39-1995. Medicininių gaminių dezinfekavimas, ikisterilizacinis plovimas, sterilizavimas. Metodai, priemonės, režimai.

2.8. HN 45-1997. Rankų, instrumentų paviršių higiena stomatologijos kabinetuose, klinikoje, dantų technikų laboratorijose.

2.9. HN 69-1997. Šiluminis komfortas ir pakankama šiluminė aplinka darbo patalpose. Parametrų normuojamos reikšmės ir matavimo reikalavimai.

2.10. RSN 159-95. Šildymas, vėdinimas ir oro kondicionavimas.

2.11. Natūralus ir dirbtinis apšvietimas. SNiP 11-4-79 (rusų k. = СНиП II.04.79 Естественное и искусственное освещение).

2.12. Lietuvos Respublikos gyventojų apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis įstatymas (Žin., 1992, Nr. 14-378) ir papildymai (Žin., 1994, Nr. 1-3; 1995, Nr. 20-451, Nr. 39-963; 1997, Nr. 38-926).

2.13. Lietuvos Respublikos daugiabučių namų savininkų bendrijų įstatymas (Žin., 1995, Nr. 20-449) ir papildymai (Žin., 1995, Nr. 106-2353).

2.14. Lietuvos Respublikos valstybinio vyriausiojo gydytojo higienisto 1997 01 23 įsakymas Nr. 40 “Dėl sterilizatorių darbo efektyvumo kontrolės sveikatos priežiūros įstaigose”.

2.15. Lietuvos Respublikos valstybinio vyriausiojo gydytojo higienisto 1995 01 17 įsakymas Nr. 5 “Dėl cheminių dezinfekavimo, valymo ir plovimo medžiagų, buitinių parazitų ir graužikų naikinimo preparatų”.

3. TERMINAI IR APIBRĖŽIMAI

Šioje higienos normoje pavartoti terminai ir jų apibrėžimai.

3.1. stomatologijos kabinetas

Patalpa, įrengta pagal higienos reikalavimus ir skirta burnos ertmės organų, dantų ligų diagnostikai, gydymui, profilaktikai.

3.2. stomatologijos klinika

Asmens sveikatos priežiūros įstaiga, kurioje teikiama kvalifikuota bendros praktikos gydytojo stomatologo ir stomatologo specialisto pagalba.

3.3. stomatologo zona

Patalpos vieta, kurioje dirba gydytojas stomatologas.

3.4. stomatologo padėjėjo zona

Patalpos vieta, kurioje dirba gydytojo stomatologo padėjėjas.

3.5. paciento zona

Vieta, skirta pacientui.

3.6. higieninis epidemiologinis režimas

Higieninių ir epidemiologinių priemonių visuma, užtikrinanti, kad eksploatuojamas objektas būtų saugus.

4. BENDROJI DALIS

4.1. Stomatologijos kabinetų, klinikų projektavimas, statyba, rekonstrukcija turi būti vykdoma pagal suderintą užduotį, atitinkančią šios higienos normos reikalavimus. Projektas turi būti suderintas nustatyta tvarka.

4.2. Pastatyti, rekonstruoti ir suremontuoti objektai priimami eksploatuoti Lietuvos Respublikos statybos ir urbanistikos ministerijos nustatyta tvarka.

4.3. Rentgeno kabinetai, dentaliniai rentgeno aparatai, sterilizacinės, elektros tinklas, elektros įranga, priešgaisrinė signalizacija stomatologijos kabinetuose, klinikose turi būti įrengiama laikantis galiojančių taisyklių ir darbų saugos reikalavimų [2.6].

4.4. Kiekviename stomatologijos kabinete turi būti ši ir kitos higienos normos, įsakymai [2.7, 2.8, 2.14].

4.5. Už tinkamą higieninį epidemiologinį režimą kabinete atsako kabineto, klinikos vadovas ir gydytojo stomatologo padėjėjas.

4.6. Naujai priimami darbuotojai supažindinami su darbų saugos taisyklėmis. Darbuotojai su darbų saugos taisyklėmis supažindinami vieną kartą metuose.

4.7. Šios higienos normos reikalavimų vykdymo kontrolę atlieka Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos darbuotojai ne rečiau kaip 1 kartą per pusmetį, esant pažeidimams – dažniau.

5. STOMATOLOGIJOS KABINETO, KLINIKOS PATALPOS IR STRUKTŪRA

5.1. Stomatologijos kabinetus, klinikas leidžiama įrengti: asmens sveikatos priežiūros įstaigose, mokymo ir vaikų priežiūros įstaigose, visuomeninės paskirties pastatuose, specialiai projektuotuose pastatuose, individualiuose, daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose [2.1, 2.12, 2.13].

5.2. Stomatologijos kabinetus, klinikas draudžiama įrengti rūsiuose ir pusrūsiuose. Rūsiuose ir pusrūsiuose leidžiama įrengti sandėlius, pagalbines, buitines patalpas, kompresorines, ventiliacijos kameras [2.1].

5.3. Daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose stomatologijos kabinetų įrengimas ir jų veikla neturi kenkti gyventojų sveikatai ir gyvenamajai aplinkai [2.12, 2.13].

5.4. Daugiabučiame gyvenamajame name stomatologijos kabineto keliamo triukšmo lygis šalia, virš ir apačioje esančiuose butuose turi būti ne didesnis kaip HN 33-1993 [2.2], o vibracijos – HN 50-1994 nurodyti lygiai [2.3]. Gyvenamųjų patalpų oro užterštumas neturi viršyti HN 35-1993 nurodytų koncentracijų [2.4].

5.5. Stomatologijos kabinetas yra viena patalpa, įrengta pagal šios higienos normos reikalavimus (A PRIEDAS).

5.6. Stomatologijos klinikoje turi būti šios patalpos (B PRIEDAS):

5.6.1. Registratūra ir laukiamasis.

5.6.2. Gydytojo kabinetas.

5.6.3. Personalų kambarys.

5.6.4. Tualetas.

5.6.5. Instrumentų plovykla-sterilizacinė (gali būti įrengta ir gydytojo kabinete).

5.7. Gydytojo kabineto plotas turi būti ne mažesnis kaip 10 m². Įrengiant papildomą stomatologinę kėdę, plotas didinamas 7 m², tai yra (10+7) m². Patalpų aukštis turi būti ne mažesnis kaip 2,5 metro.

6. PATALPŲ APDAILA

6.1. Patalpų vidaus apdailos medžiagos turi būti leistos naudoti Sveikatos apsaugos ministerijos.

6.2. Gydytojo kabineto, plovyklos-sterilizacinės sienos, lubos, grindys, visi paviršiai turi būti lygūs, padengti lengvai plaunama, valoma, dezinfekuojama danga. Sienos turi būti šviesios spalvos.

6.3. Stomatologijos kabineto grindys turi būti padengtos gerai plaunama ir dezinfekuojama danga. Danga turi būti ištisinė. Jeigu grindys dengiamos linoleumu, tai siūlės suvirinamos, o grindų dangos kraštai priklijuojami prie sienų 10 cm aukštyje nuo grindų.

6.4. Tualetas įrengiamas pagal HN 55-1996 reikalavimus [2.3].

7. ĮRANGA IR PRIEŽIŪRA

7.1. Stomatologijos kabineto, klinikos patalpos turi būti prijungtos prie miesto arba vietinių elektros, vandentiekio, kanalizacijos, šilumos tinklų.

7.2. Kabinetas, klinika turi būti telefonizuoti, įvesta priešgaisrinė signalizacija.

7.3. Gydytojo kabinete rekomenduojama įrengti ne daugiau kaip tris stomatologijos kėdes. Mokymo įstaigose leidžiama įrengti daugiau kaip 3 kėdes. Darbo vietos viena nuo kitos gali būti atskirtos kilnojamomis širmomis. Visa naudojama įranga turi būti įteisinta nustatyta tvarka.

7.4. Baldų paviršiai turi būti padengti medžiagomis, atspariomis plovimui, valymui ir dezinfekcijai.

7.5. Gydytojo kabinete sąlyginai skiriamos gydytojo, gydytojo padėjėjo ir paciento zonos.

7.6. Gydytojo kabinete įrengiamos dvi plautuvės. Virš plautuvių tvirtinamas įrenginys su muilu, dezinfekcijos tirpalu ir vienkartinėmis servetėlėmis. Gali būti naudojamos servetėlės, impregnuotos dezinfektantu. Leidžiama naudoti skystą muilą ar vienkartinius kieto muilo gabalėlius.

7.7. Kabinete, klinikoje turi būti vaistinė su skubios pagalbos vaistais.

7.8. Kabinete, klinikoje leidžiama įrengti dantinį rentgeno aparatą, užtikrinant darbuotojų, pacientų bei gyventojų saugą pagal HN 31-1993 reikalavimus [2.6].

8. MIKROKLIMATAS, ŠILDYMAS, VĖDINIMAS

8.1. Kabinete optimali oro temperatūra šaltuoju metų periodu turi būti (20-23) °C, santykinė drėgmė – (40-60) %, oro judėjimo greitis 0,1 m/s. Šiltuoju metų periodu – (22-25) °C, santykinė oro drėgmė – (40-60) %, oro judėjimo greitis – (0,1-0,2) m/s [2.9].

8.2. Naujai statomose stomatologijos klinikose reikia numatyti tiekiamąją-ištraukiamąją vėdinimo sistemą. Vėdinimas projektuojamas laikantis RSN 159-1995 reikalavimų [2.10].

8.3. Kabinetai įrengti pritaikytose patalpose gali būti vėdinami per orlaides, atidaromus langelius, per pagalbinių patalpų vėdinimo kanalus.

8.4. Jeigu kabinete įrengiama traukos spinta, ištraukiamojo oro išmetimo anga įrengiama pagal RSN 159-1995 [2.10]. Draudžiama ištraukiamąjį orą šalinti bendrais natūralios ištraukiamosios ventiliacijos kanalais.

9.1. Visose patalpose, išskyrus plovyklą-sterilizacinę, tualetą, turi būti natūralus apšvietimas.

9.2. Naujai statomų kabinetų langai turėtų būti orientuoti pagal pasaulio šalis į šiaurę (Š), šiaurės rytus (ŠR), šiaurės vakarus (ŠV). Jeigu kabinetas įrengiamas jau pastatytame pastate ir langai orientuoti į pietus (P), pietryčius (PR), tai patalpoms apsaugoti nuo tiesioginių saulės spindulių įrengiamos žaliuzės arba markizės. Gydytojo kabinete rekomenduojama įrengti vertikalias žaliuzes, užuolaidas.

9.3. Šviesos koeficientas (langų stiklų ploto santykis su grindų plotu) gydytojo kabinete turi būti 1:4, 1:5, o kitose patalpose – 1:8. Natūralios apšvietos koeficientas turi būti ne mažesnis kaip 1,5 % [2.11].

9.4. Dirbtinis ir kombinuotas apšvietimas turi atitikti galiojančias normas. Reflektoriaus šviesos srauto galia turi būti ne daugiau kaip 10 kartų stipresnė negu bendro apšvietimo [2.11].

9.5. Rekomenduojamos šių tipų liuminescencinės dienos šviesos lempos: LDS (liuminescencinės dienos lempos su koreguotu spalvų spektru) ir LŠN (liuminescencinės šaltos (natūralios) šviesos lempos).

9.6. Bendrojo apšvietimo šviestuvai turi būti įrengti taip, kad užtikrintų apšvietos normas ir nekenktų darbuotojų bei pacientų sveikatai.

10. PERSONALO ASMENS HIGIENA, DARBO SĄLYGOS

10.1. Darbuotojai į darbą priimami, pasitikrinę sveikatą pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 1995 10 19 įsakymą Nr. 561. Kiekvieno darbuotojo darbo vietoje turi būti jo "Asmens medicininė knygelė" (F 048^a). Darbuotojai sveikatą privalo tikrintis vieną kartą per metus.

10.2. Rentgeno kabinetų darbuotojai ir darbuotojai tų kabinetų, kuriuose yra dentalinis rentgeno aparatas, turi turėti individualius dozimetrus [2.6].

10.3. Gydytojai stomatologai gali dirbti stovėdami ir sėdėdami. Rekomenduojama dirbti sėdint ne daugiau kaip 60 % darbo laiko.

10.4. Darbuotojai turi būti aprūpinti darbo drabužiais (chalatais arba kostiumais, prijuos-tėmis, kepuraitėmis, vienkartinėmis pirštinėmis, kaukėmis ir vienkartinėmis servetėlėmis). Darbo drabužis turi dengti asmens drabužius.

10.5. Darbo drabužiai keičiami ne rečiau kaip 2 kartus per savaitę. Sutepti krauju, pūliais darbo drabužiai keičiami nedelsiant.

10.6. Rankų, instrumentų paviršių higiena turi atitikti HN 45-1997 reikalavimus [2.8].

10.7. Asmens ir darbo drabužiai turi būti laikomi atskirai.

10.8. Stomatologijos kabinetuose ir klinikose rūkyti draudžiama.

11. HIGIENINIS PRIEŠEPIDEMINIS REŽIMAS. PATALPŲ VALYMAS

11.1. Panaudoti stomatologijos instrumentai turi būti dezinfekuojami, valomi, plaunami, džiovinami ir sterilizuojami karšto oro arba garo sterilizatoriuose [2.7, 2.8].

11.2. Sterilizatoriai ir visa stomatologijos įranga turi būti leista naudoti Sveikatos apsaugos ministerijos.

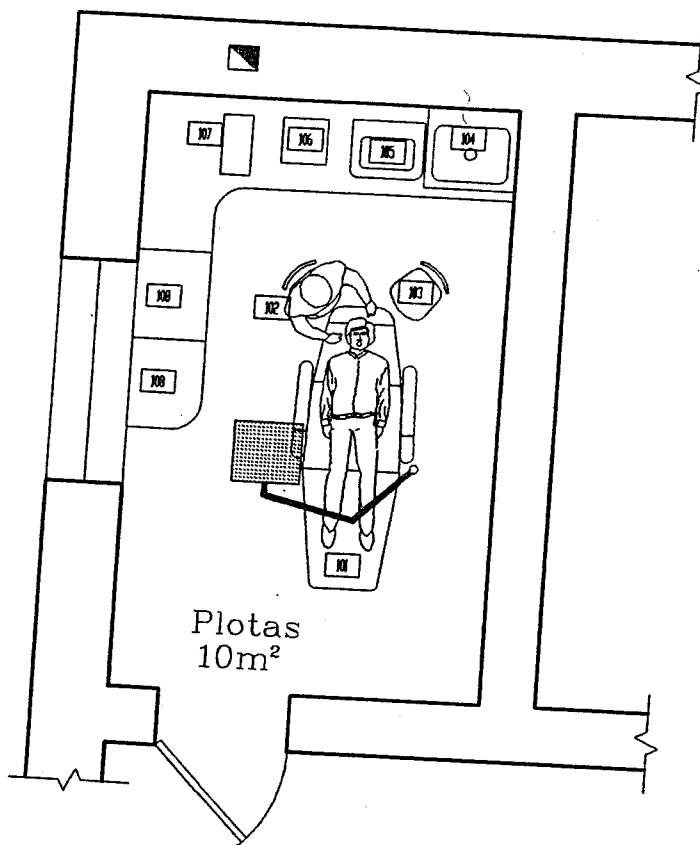
11.3. Sterilizatorių darbo efektyvumo kontrolė turi būti vykdoma pagal Sveikatos apsaugos ministerijos 1997 01 23 įsakymą Nr. 40 [2.14].

11.4. Patalpas būtina valyti du kartus per dieną, o nuodugniai – vieną kartą per mėnesį.

11.5. Atliekos iš stomatologijos kabineto šalinamos kartu su buitinėmis atliekomis, išskyrus vienkartinės adatas ir vienkartinius švirškštus, kurie turi būti dezinfekuojami, plaunami, džiovinami ir sandėliuojami. Tekstilė, vata, užteršta pūliais, krauju, turi būti dezinfekuojama ir šalinama kartu su buitinėmis atliekomis.

A PRIEDAS (informacinis)

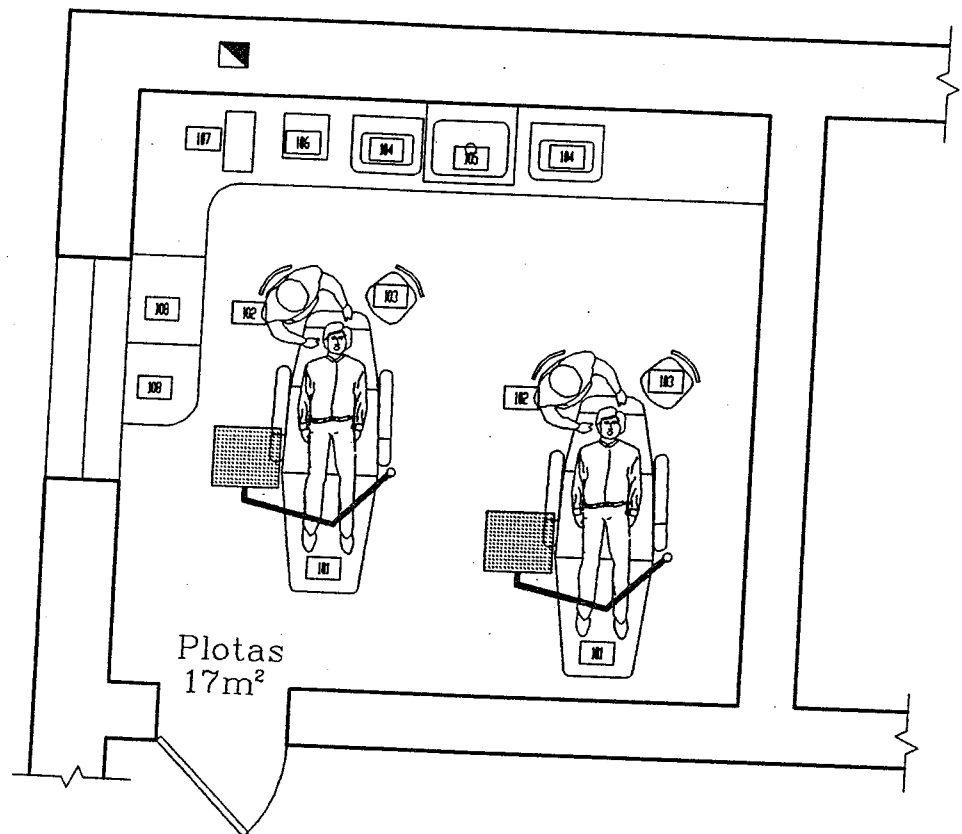
Stomatologijos kabinetas

Įrengimų specifikacija		
Nr.	PAVADINIMAS	KIEKIS
101	Stomatologijos kėdė	1
102	Gydytojo kėdė	1
103	Stomatologo padėjėjo kėdė	1
104	Plautuvė	1
105	Praustuvė	1
106	Autoklavas	1
107	Sauso oro sterilizatorius	1
108	Spinta	1
Iš viso		9

A PRIEDO (informacinio) tęsinys

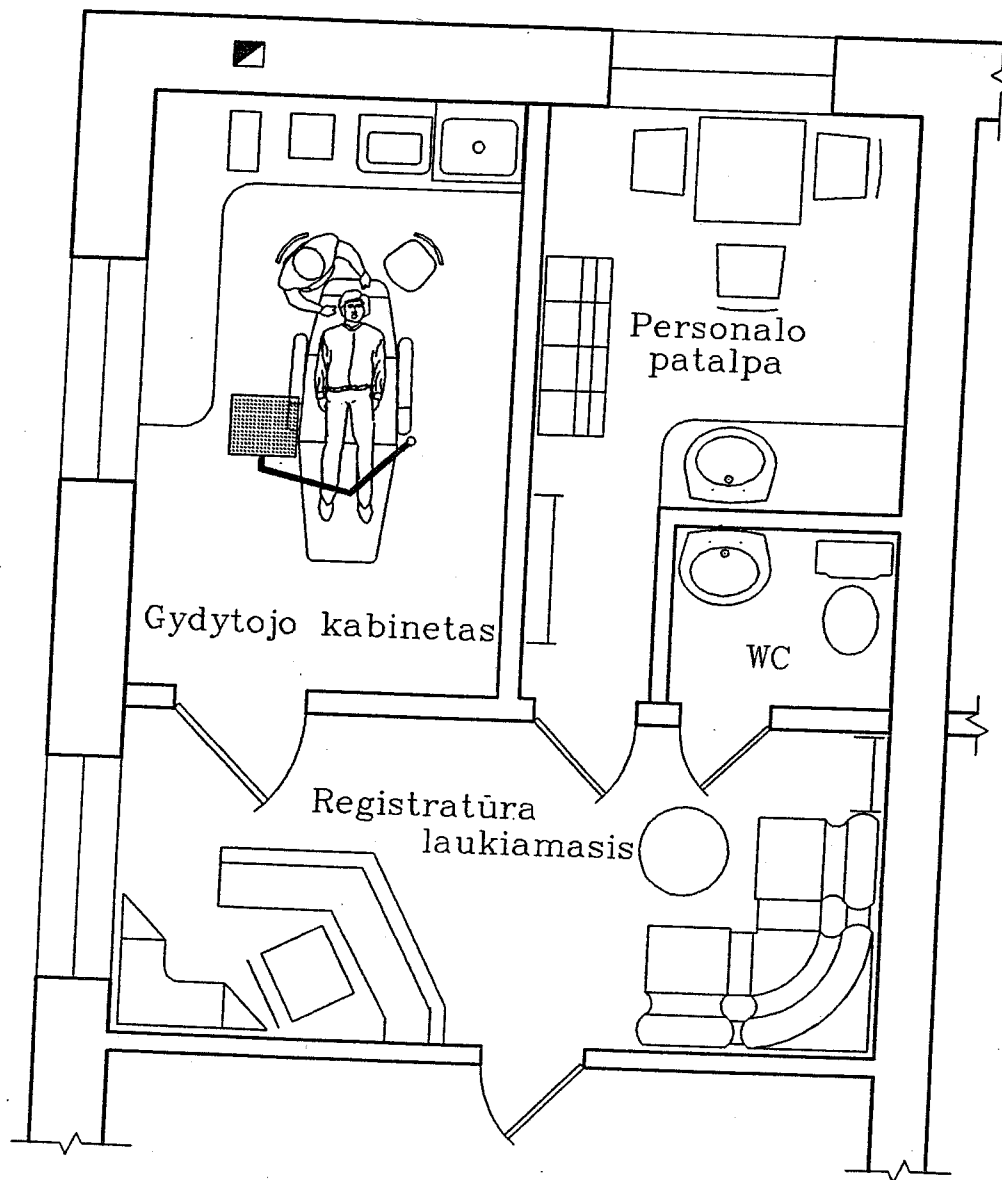
Stomatologijos kabinetas su 2 kėdėmis

Įrengimų specifikacija		
Nr.	PAVADINIMAS	KIEKIS
101	Stomatologijos kėdė	2
102	Gydytojo kėdė	2
103	Stomatologo padėjėjo kėdė	2
104	Plautuvė	1
105	Praustuvė	2
106	Autoklavas	1
107	Sauso oro sterilizatorius	1
108	Spinta	2
Iš viso		13

B PRIEDAS (informacinis)

Stomatologijos klinika

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS
I S A K Y M A S

1998 m. vasario 19 d. Nr.91
Vilnius

DĖL LIETUVOS HIGIENOS NORMOS HN 74-1998 "ODONTOLOGIJOS KABINETAI,
KLINIKOS. HIGIENOS NORMOS IR TAISYKLĖS" TVIRTINIMO

(Antraštė ir preambulė -
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2004 m. vasario 20 d. įsakymo Nr. V-79
(nuo 2004 m. gegužės 1 d.)
(Žin., 2004, Nr. 32-1030) redakcija)

Siekdamas įgyvendinti pagrindinius odontologijos kabinetų,
klinikų statybos, rekonstrukcijos, įrengimo ir priežiūros
reikalavimus,

ISAKAU:

1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2004 m. vasario 20 d. įsakymo Nr. V-79
(nuo 2004 m. gegužės 1 d.)
(Žin., 2004, Nr. 32-1030) redakcija

Patvirtinti Lietuvos higienos norma HN 74C1998 "Odontologijos
kabinetai, klinikos. Higienos normos ir taisyklės" (1 priedas) ir
nustatyti jos įsigaliojimo datą - 1998 03 01 (nepridedama).

2. Patvirtinti šios HN 74-1998 įdiegimo priemonių planą (2
priedas).

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

JUOZAS GALDIKAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos
ministerijos

1998 02 19 įsakymu Nr.91

2 priedas

HIGIENOS NORMOS HN 74 - 1998 "ODONTOLOGIJOS KABINETAI, KLINIKOS.
HIGIENOS NORMOS IR TAISYKLĖS" ĮDIEGIMO PRIEMONIŲ PLANAS

(Antraštė - Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2004 m. vasario 20 d. įsakymo Nr. V-79
(nuo 2004 m. gegužės 1 d.)
(Žin., 2004, Nr. 32-1030) redakcija)

Priemonės pavadinimas	Vykdytojas	Įvykdymo data
1. Įregistruoti higienos normą ir pateikti informaciją Lietuvos standartizacijos departamentui	Valstybinis visuomenės sveikatos centras	1998 02 01
2. Nustatyti higienos normos paklausą, organizuoti reikiamo tiražo dauginimą	Valstybinis visuomenės sveikatos centras	1998 02 01
3. Tikrinti, kaip laikomasi higienos normos reikalavimų	Valstybinė higienos inspekcija ir valstybinės higieninės kontrolės pareigūnai	1998 03 01